

z morjem pokrito so zabijali hrastov les, na katerem so potem zidali hiše. Za ladije so ves les dobivali iz Krasa.

Cesar Karol V. je dovolil leta 1522 mestu Tržaškemu, da je smelo izsekavati hrastova drevesa na Goriškem Krasu. Prav tako je znano, da je nekdanji sloveči in mogočni Oglej ves hrastov les dobival s Krasa.

Ko je bil Oglej razdjan, dobivali so Benečani mnogo hrastov posebno iz krajev blizu morja ležečih.

Vže l. 1824 je bil Kras zelo izsekan in ostali les so še potem pokupili angleški in francoski trgovci. Zelo izsekan Kras je potem bil s hudo pašo popolnoma vničen, zaradi katere se ni mogel zopet obrasiti, ker požrešna koza ne pusti nobenega grmiča, k večjemu le brinja se ne polasti, katero pa ljudstvo poseče za kurjavo, še celo korenine njegove izruje! Taka gola tla more lahko izprati in odnesti divja burja in hud dež. Žalibog, da se še vedno brezumno ravna in skrajni čas je, da se neutrudljivo dela proti popolnem vničenju še pičlega obstoječega gozda. V Istriji, kjer je nekdanj gospodovala Beneška republika, je ves gozd, ki je bil velikansk, vničen in kraji, ki so ob času Rimljanov bili jako bogati, so sedaj silno revni in popolnoma vničeni! Še pred sto leti zali gozdi ob morji so zginili, solnce silno prepeka skaloviti nagi svet, ki se tudi čez noč ne more ohladiti, zato silna suša. Voda, ki je popred stekala se iz hribov v dolino, je zginila, in le ob hudih nalivih dere divji potok, ki odira površno zemljo in kamenje ter s to panesnino zasipa še pičlo množino polja v ravnini! V Čičariji je bil bukov gozd še le v tem stoletju izsekan. Ko niso imeli več lesu, začeli so pasti koze, katere so skrbele, da se ni več obrastel goli prostor. Sedaj iščeš zastonj oni nekdanji temni gozd v Čičariji, ki je bil popotnikom strah, le grmovje boš videl ali pa le gola skalovita tla.

Kako namerava visoka vlada pogozdevati Kras, bomo v prihodnjih listih kaj več povedali. Naj bi vendar Kraševci trdno poprijeli se pogozdevanja, in če oni ne bodo doživeli lepih gozdov, bodo jih njihovi sinovi in vnuki, ki so naše krvi, za katero moramo skrbeti, to nam veva naše rodoljubje in sveta dolžnost!

Ves trud vlade bo brezvspešen, če ne bo ljudstvo združeno pomagalo jej. V edinosti je prava moč.

„Gosp. List.“

Podučne stvari.

Vsem slovenskim narodnjakom.

Vsak, kdor misli, da Nemci nimajo v mislih, raztegniti svojo državo od severnega do jadranskega morja, on živi v omilovanju vrednih domišljijah.

Vsak, kdor misli, da nam bodo Nemci kedaj pravični, in da nam bodo kedaj iz drage volje kaj dovolili; kdor dalje misli, da nam bodo pravični, če bomo prav enako njim liberalni, — ta je omilovanja vreden optimist, to je: človek, ki o Nemcih predobro misli.

Vsak, kdor svojega prijatelja po obrazu bije, in se svojemu sovražniku prikupuje, je malovreden človek; kdor svojega zaveznika od sebe suje in se pred sovražnikom vklanja, je nehvaležnež in bedak. Katoliška cerkev je naša zaveznica proti nemškim sovražnikom, in kdor je ljubiti ne more, je naj vsaj ne preganja, dokler naše težnje podpira. Kdor pa to dela, in z našimi sovražniki prijateljstvo sklepa, — on dela le za pogubo našo.

Slovenski duhovniki so bili pred leti edini tolažitelj in prijatelj našega naroda, oni so še zdaj najmočnejši steber narodne stranke; kdor naše duhovnike preganja in psuje, on ni prijatelj našega naroda.

Kdor misli, da naša čast ni v naši moči, ampak da naša čast v liberalizmu obstoji, kdor se hoče s tem proslaviti, da duhovnike in vero psuje, in kdor je najbolj vesel, če ga kak nemški časnik, ki se naše nesloge veseli, zavoľj liberalnosti pohvali, in kdor ves zavzet nad to hvalo, vedno bolj narodno slogo razdira, — smatram ga za človeka omilovanja vredne naivnosti in zaslepljenosti, človeka otroče pameti.

Kdor misli, da bodo naši nemškutarji in „purgarji“ kedaj k narodni stranki prestopili, tudi če bo liberalna, — on živi v optimističnih domišljijah.

Kdor v tem važnem času, ko gre za naše bitje ali nebitje, narodno slogo razdira, enako Poljskim protestantom in starovercem, ki so Ruse in Pruse zoper svoje rojake na pomoč klicali, — ta je, vedé ali nevedé, izdajalec domovine.

To je mnenje

slovenskega narodnjaka.

Domače stvari.

Koder Vošnjakovci hodijo, tam trava ne raste.

Čedalje bolj vsak misleči narodnjak vidi, da je ta izrek našega starega voditelja dr. Bleiweisa resničen. Pogledimo:

„Glasnik“, ki je za našo literaturo tako važen, izvila sta Jurčič in Stritar Janežiču iz rok, in pustila sta ga po prvem listu zaspati. „Zvon“, ki je imel že pri svojem porodu smrtno kal v sebi, kajti njegovi nazori niso bili zdravi in njegova mér ni bila narodna (izvzemši Ogrinčeve spise) — poginil je po enoletnem izhajanju, ne po mlačnosti občinstva, ampak po svoji notranji bolezni. Jurčič, Stritar in Levstik so si prisvojili hegemonijo o literaturi s tem, da so sami sebe na vso moč hvalili, druge pisatelje pa iz prestola porivali. In kaj je koristila ta hegemonija slovenskemu slovstvu? Toliko, da je vse literaturno gibanje zaspalo.

Sami nič ne morejo družega vstvariti, ko psovke na stare naše voditelje in na duhovnike; in drugim ne pustijo nič pisati, ker vsacega razmesarijo, kdor se s kakim delom na beli dan pokaže. Ustanovila se je s pomočjo slovenskih rodoljubov „narodna tiskarna“, in mnogo ploda smo od nje pričakovali. Pa motili smo se.

Rodoljubje slovensko, ki je žrtvovalo denar za tiskarno, vidi zdaj, kako se tiskarna in njeni pomočki zlorabijo za razdraženje naroda, za psovanje starih, zaslužnih narodnjakov in za iztiranje verskega čuvstva iz slovenskih src. V politiko stopivši, jeli so razdirati pod Vošnjakovem vodstvom vse, kar je bilo s težkim trudom sezidano. Razdrli so narodno slogo, odvrčajo narod od ljubezni do domovine, in ščujejo ga na duhovne. Dopisi „Naroda“, ki so goreli pod Tomšičem v čisti ljubezni do naše svobode in neodvisnosti, obdelovajo zdaj le še polje liberalizma, psovanja in obrekovanja. Svojo vsem očividno duševno siromašnost skuša „Narod“ v svojih člankih zakrivati s surovo, iz Prusije in iz pruske filiale na Dunaji importirano „Pffaffenhetze“.

Prokleta seme nesloge, katero so med narod zasejali, je žalibog našlo svojo prst, ljulika veselo poganja: čitalnice hirajo, kar jih še ni pomrlo, narodna stranka hodi z žalostno povešeno glavo, mladina postaja mlačna za narodno idejo; nemškutar pa zmagonosno prešerneje, ko kedaj, glavo po konci nosi. Razbegali so narod pri volitvah, da ni vedel, pri čem da je; vsled te nesloge zgubivamo mesto za mestom in okraj za okrajem.

Ne dosti na tem; tudi materijalno hočejo slovenski narod zadušiti: narodno banko „Slovenijo“, ustanov-